

DELAVEC

Glasiló Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Samouprava.

(Misli k državnemu kovinarskemu kongresu.)

Naš letošnji strokovni kongres nam je naložil dolžnost pričeti s pripravami za zedinjenje strokovnih organizacij po celi državi, in sicer onih, ki so v sestavi G. D. S. J. v Belgradu in ki delujejo po smernicah amsterdamske strokovne internacionale.

Ta dolžnost gotovo ni lahka, če pomislimo, kako različen je delavski pokret v Jugoslaviji in kako so deskreditirali idejo zedinjenja oni, ki so hoteli to vprašanje rešiti kar v 24 urah. Da se tega problema ne da prelomiti kar čez koleno, nam priznavajo sedaj že tisti najbolj goreči sodruzi, ki so nas pred letom še proglašali za izdajalce.

Podlaga za vsako zedinjenje in sodelovanje je medsebojno spoznanje in medsebojno zaupanje. Vsako zedinjevanje, ki ne temelji na tej podlagi, bo ostalo le na papirju in bo kvečjemu to veliko in lepo idejo deskreditiralo. Zato se mi zedinjevanju nismo protivili, temveč smo priporočali, naj se organizacije predvsem med seboj spoznajo in potem naj se korakoma približujejo druga drugi.

Federativnega zedinjenja mi nismo nikoli priporočali, že z ozirom na to ne, ker tudi država ni federalistična, čeravno ima federacija že sama po sebi toliko slabih strani, da jo delavske razredne organizacije po vsem svetu odklanjajo.

Kakor smo se po eni strani protivili federaciji, tako smo istotako bojevali boj proti centralizmu. Če ima federacija več slabih kot dobrih strani, potem je pri centralizmu ta slučaj še v večji meri. Ne bomo na dolgo in široko razpravljali o napakah centralizma, navedli bomo samo eno, ki zadošča vsakemu socialistu, da se odloči proti njemu.

Centralizem, pa bodisi v državi ali organizaciji izmolze vsa sredstva iz posameznih edinic ter jih nakopiči v centrali. Na ta način se sicer centrale zelo okrepi, njihov aparat postane velik, tako velik, da se nazadnje zbirokratizira in zvo-deni. Kar je na najhujše, je pa to, da ubija v posameznih podružnicah veselje do dela, kajti če ne ostane podružnici kmalu niti toliko sredstev, da bi si brez prošnje na centralo smela kupiti vsaj pisemski papir, potem res nima podružnični odbor o čem sklenati in debatirati.

Iz vseh teh razlogov je treba za zedinjevanje strokovnih organizacij najti platformo, na kateri se izognemo slabim stranem, ki jih prinaša federalizem in tudi onih, ki jih ima centralizem. In taka platforma nam je nudena v samoupravi.

Nedvomno je, da si moramo prej ali slej ustvariti enotne strokovne organizacije, ki bodo imele raztegnjeno fronto preko vse države. Te organizacije bodo morale imeti enotno vodstvo, enotna pravila in pravilnik in tudi enotne sklepe kongresov. Vse akcije obsežnejšega značaja naj bodo centralizirane in naj jih vodi centrala. Za vse te stvari je centralizem na mestu in ni škodljiv.

Posameznim edinicom je pa treba pripustiti toliko samouprave, da svojim razmeram primerno izvedejo sklepe kongresov v življenje. Imajo naj možnost in sredstva, da manjše lokalne akcije, tudi manj pomembna mezna gibanja in manjše stavke izvedejo brez vodstva centrale, seveda pa morajo biti vsi ti koraki izvedeni v skladu z društvenimi pravili in sklepi in navodili kongresov in centrale. To naj bi veljalo za posamezne edince, ki naj pa imajo tudi pravico združiti več edinic v večjo (pokrajinsko) enoto.

Prav gotovo radi priznamo, da nikakor ne gre, da bi se v enotnih profesionalnih organizacijah ustanovljale še posebne skupine, ki naj bi delavce združevale še po plemenu ali narodnosti. Gotovo je nedopustno, da bi ločili hrvaškega delavca od srbskega ali slovenskega.

Zavedamo se tega — vendar pa mislimo, da je treba ustanoviti **pokrajinske enote**, ki naj imajo v glavnem nalogo zvezati posamezne podružnice s centralo. Smatramo, da je treba nasloniti organizacijo na živo življenje, zato ne smemo prezreti, da se jugoslovanski delavski pokret dosedaj ni razvijal v enotnih razmerah, temveč ima slovenski svoje posebnosti, na Hrvaškem zopet druge, v Srbiji druge in v Bosni tudi druge posebnosti, ki izvirajo iz tamošnjih razmer, ali kakor pravijo Srbi — iz tamošnje mentalitete.

Še dolgo bo veljal Zagreb za hrvaške delavce kulturni center, kakor Ljubljana za slovenske in Belgrad za srbske. Prav nobenega razloga ni, da bi se teh centrov ne poslužili in **potom njih** razširili enotno mišljenje in enotno delovanje vsega jugoslovanskega delavstva. Nasprotno potrebno je, da imamo toliko uvidevnosti, da

Čevljarstvo in usnjarsko delavstvo v inozemstvu.

Med usnjarskim in čevljarским delavstvom je pričelo nekako živahno zanimanje. Tako prihajajo na naše Osrednje društvo usnjarjev in čevljarjev v Mariboru razna poročila in statistike o usnjarskem in čevljarским gibanju v inozem-

Izhaja vsako soboto.
Uredništvo in uprava:
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.
Stane posamezna št. 75 p, mesečno 3 Din,
celoletno 35 Din. — Za člane izvod po 60 p.
Oglasi: prostor 1×55 mm 150 Din.
Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.
Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

prepustimo Zagrebu, naj on organizira na Hrvaškem, Sarajevu v Bosni, Belgrad v Srbiji in Ljubljani v Sloveniji. Seveda je treba pri tej razdelitvi predvsem upoštevati **kulturno enotnost**, vendar tudi **gospodarska in prometna** vprašanja ni zane-marjati. Da bi pokrajinski odbor (ali kakor bi ga pač imenovali) upravljal podružnico v Zemunu, ki ga loči le savski most od Belgrada in to samo zato, ker je spadal nekda pod Hrvaško — bi bil nesmisel. Vendar pa s tem še ni rečeno, da bi podružnica v Šiški pri Ljubljani morala pisati šele v Belgrad, če bi bila tam centrala, naj odpošlje zastopnika centrale na kako mezno gibanje ali kaj sličnega.

Taki pokrajinski odbori naj bi opravljali pač v glavnem kulturno delo in srednje velike akcije, pa tudi te seveda v skladu s pravili in v duhu kongresnih sklepov, vendar naj imajo tudi ti toliko akcijske svobode ali samouprave, da bodo vse te akcije mogli prilagoditi razmeram, ki v oni pokrajini vladajo. Zato naj dobe tudi toliko sredstev, da jim bo to delo omogočeno.

Če bi hoteli navesti kak konkreten primer, je treba, da si predočimo organizacijo, ki se je že zedinila po celi državi kakor n. pr. kovinarska. Ta bi morala imeti po našem predlogu pokrajinske odbore v Ljubljani, Zagrebu, Belgradu in Sarajevu. Finančna sredstva naj bi bila porazdeljena tako, da bi dobila od skupnih dohodkov podružnica 15—20%, pokrajinski odbor od 30—50% in preostanek naj bi hranila centrala za stroške enotnih akcij itd.

Seveda smo te številke imenovali kar za primer, natančna kvota naj se določi po stvarnem prevdanku in po velikosti organizacije. Treba je seveda obenem izdelati tudi pravilnik, katere stroške nosi podružnica, katere pokrajinski odbor in katere centrala.

Še eno vprašanje je pri zedinjevanju precej važno, ker nam bo delalo še mnogo preglavic, in to je: »Kje naj bodo centrale?« O tem bomo napisali nekaj misli v prihodnji številki.

S to razpravo smo hoteli povzročiti debato in razmišljanje tudi o teh vprašanjih, ki po svoji važnosti ne zaostajajo za drugimi. Če se ta debata sproži, smo dosegli naš namen.

stvu. Usnjariji in čevljarji Čehoslovaške nam poročajo, da se nahajajo v obupni krizi. Pišejo nam med drugim, da je na Češkem 300 tovarov za čevlje, ki so zadnja leta izdelavale do 30 milijonov parov čevljev, vsled krize pa, ki je v zadnjih

mesecih nastala, je obračunan zmožno le 40 tovarov in niti te ne obratujejo v normalnem teku. V Čehoslovaški je danes 10.000 črevljarskih delavcev brez posla. Njim izplačana brezposelna podpora presega že 160.000 dinarjev. Črevlji, ki jih danes izdeluje Čehoslovaška, ne ostanejo na domačem trgu, marveč jih izvažajo v Dansko, Švedsko, Italijo, Ogrsko in celo v Nemško Avstrijo. Usnjarski delavci se nahajajo v nekoliko boljšem položaju, ker imajo tovarne jako ugodno konjunkturo.

Centrala usnjarskih in črevljarskih v Budimpešti poroča, da ima 40 podružnic s skupno 13.000 člani. Prispevke, katere plačujejo ti člani, so mnogo višji, kakor pri nas. Predvidevano je, da se bodo s prvim januarjem zopet povišali, tako na pr. bodo plačevali člani prvega razreda 102 K, v drugem razredu 86 K in v tretjem razredu 47 K tedensko.

Če pogledamo našo usnjarsko organizacijo, mora človek ostrmeti, kdaj bo trinajst tisoč organiziranih, kdaj pa šele se bodo zavedali sodrug, da je edino z visokimi prispevki mogoča uspešna borba. Pri nas pa vključ temu, da so organizacijski prispevki jako nizki, še vedno člani godejo in mrmrajo, da so previsoki.

Kar se tiče dela ali krize, nam ogrski sodrug nič ne pišejo.

Unija usnjarskih in črevljarskih delavcev v Nürnbergu (Nemčija) se je tudi začela zanimati za naše gibanje. Potom ogrske centrale nam je poslala pozdrave ter tudi od nje pričakujemo poročila o gibanju usnjarskega in črevljarskega delavstva v Nemčiji.

Kakor nam, tako tudi nemško-avstrijskim usnjarskim in črevljarskim prede jako huda. Zveza industrijev na Dunaju je hotela 28. oktobra na vsak način znižati mezde, in to za celih 20%. Ali zavedno in dobro organizirano usnjarsko delavstvo je ta naskok za enkrat z uspehom odbilo. Toda podjetniki niso jenjali, takoj so ponovno sklicali delavske zaupnike, da se pogovore o znižanju delavskih mezd. Kako je pogajanje izpadlo, nam še ni znano.

Ne bo dolgo, ko bomo tudi mi jugoslovanski usnjari in črevljari zvezani s celo Evropo. Zato sodrug in sodružice, ojačite vaše organizacije, spodbujajte člane k razredni zavednosti, zdramite zaspance in zaslepljene in jih privedite v svojo organizacijo. Edino v močni organizaciji nam bo možnost dana upreti se reakciji in podjetniškemu nasilju ter pokazati, da smo tudi mi vredni stopiti v zvezo z bratskimi strokami v inozemstvu.

Socialna politika.

Zakon o zaščiti delavcev.

V zadnji številki »Delavca« smo poročali, da je Zveza industrijev in obrtništvo vložilo protest proti zakonu o zaščiti delavcev in zahtevalo, da se zakon popravi ali pa nadomesti z novim. Povedali smo tudi kakšne namene ima pri tem Zveza industrijev.

Ker se nikakor ne moremo strinjati s to akcijo Zveze industrijev, ki hoče zakon poslabšati, je Strokovna komisija protestirala proti tem zahtevam podjetništva pri ministrstvu za socialno politiko z naslednjim dopisom:

»Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo« z dne 13. julija 1922 objavlja pod št. 211 zakona o zaščiti delavcev. Zakon je na eni strani delavstvo zadovoljil, medtem ko na drugi strani podjetništvo proti zakonu protestira, češ, da je »prošvercan« in sprejet brez sodelovanja trgovske in obrtne zbornice ter Industrijske komore. Za delavstvo te izjave podjetništva za veljavnost zakona ne morejo biti merodajne, ker se naslanja na § 126.,

zadnji odstavek zakona. Ker se podjetništvo tudi sicer z zakonom ne strinja, protestira v celoti proti njemu ter zahteva potom Ministrstva za trgovino in industrijo, da se zakon popravi oziroma nadomesti z novim. Zakon v nikakoli točki ne ovira razvoja naše industrije, niti razvoja obrtništva, temveč ureja le socialne razmere delavstva.

Radi tega odločno protestiramo proti zahtevam podjetništva, ki imajo tendenco, da se zakon o zaščiti delavcev popravi ali pa nadomesti z novim. Če se pa iz socialnih potreb mora spremeniti zakon, pa zahtevamo v imenu delavstva Slovenije, da se kakršnakoli točka zakona spremeni le sporazumno z Delavskimi zbornicami in strokovnimi organizacijami.

Nasprotno pa prosimo gospoda ministra, da čimprej izda pravilnik in poslovnik volitev iz delokroga zaupnikov ter da predpiše čimprej vzorec delavskih legitimacij, ki naj nadomestijo staroveške delavske knjižice.

Fond za brezposelne.

Ministrstvo za socialno politiko je izdalo naredbo, s katero se ustanavlja fond za brezposelne v slučaju industrijske kri-

ze. Upajmo, da stvar ne ostane na papirju kakor je to pri meščanskih vladah navada, marveč, da se tudi udeleži.

Zaščita dece in žena.

Zakon o zaščiti delavcev z dne 14. junija 1922 predpisuje, da žene brez razlike starosti in mladeniči pod 18 leti ne smejo biti zaposleni pri nočnem delu. To velja za obrti, industrijo, trgovino, železnice in slična podjetja. Otroci pod 14 letom ne smejo biti zaposleni v podjetjih, ki jih navaia zakon. Vključ temu, da imamo zakon, pa se še dogajajo slučaj, da podjetniki nesramno izkoriščajo žene kakor tudi deco pri nočnem delu. Delavstvo

ki se nahaja v kakem takem obratu, kjer ne upošteva zakona o zaščiti delavcev, naj vse tozadevne kršitve nemudoma naznani svojim strokovnim organizacijam oziroma osrednjemu društvu, v katerem je organizirano. Zakon o zaščiti delavcev, katerega smo sprejeli kot nekako miloščino, bo le tedaj koristen, kadar bo delavstvo pazilo na njegovo točno izvršitev.

Iz organizacij.

IZ STROKOVNE KOMISIJE.

Potom Glavnega radniškega Saveza v Beogradu nas je obvestil Glavni radniški Savez Bolgarije, da vlada v Bolgariji velikanska brezposelnost. Obenem nas prosi, da obvestimo naše delavstvo, da ne potuje tja, ker s tem povečava brezposelnost in poslabšuje že itak kritični gospodarski položaj Bolgarskega delavstva. Od brezposelnosti so najbolj prizadeti kovinarji, lesni delavci in viničarji.

Okrožna Strokovna komisija v Celju, je na seji dne 2. decembra t. l. sklenila, da se imajo po zakonu o zaščiti delavcev izvoljeni obrtni zaupniki prijaviti imenoma tajništvu okrožne Strokovne komisije v Celju, Vodnikova ulica 3. Zaupniki se morajo voliti v vseh obratih in tovarnah povsod, ki je zaposleno delavstvo. (Glej §§ 113. in 114. zakona o zaščiti delavcev »Uradni List« št. 74 z dne 13. julija 1922.) Podjetniki (ravnatelji), ki bi se protivili volitvi obrtnih zaupnikov, ali, da bi jih ne hoteli priznati, jih takoj naznanite na gori označeno tajništvo v svrhu vložitve ovadbe, radi kratenja delavskih pravic, priznanih po citiranem zakonu. Oni delavci, ki so zaposleni v podjetjih, kjer ni strokovne organizacije, lahko naroče referenta od tajništva okrožne strokovne komisije v Celju v svrhu izvršitve volitev obrtnih zaupnikov in razložitve zakona. (V področje celjske okrožne Strokovne komisije spadajo vsa podjetja na območju okrajnega glavarstva Celje, Brežice, Konjice, Slov. Gradec, Mozirje in Rogatec.) — Tajništvo okrožne Strokovne komisije v Celju.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Ker se niso odzvali našemu pozivu, ki smo ga priobčili v 39. številki našega lista, glede poravnave naročnine smo bili primorani ustaviti list sledečim naročnikom na polovico: Uniji stavbinskih delavcev v Celju, ter njenim podružnicam in podružnici Unije slov. rudarjev v Hrastniku. Popolnoma ustavili smo podružnici Unije slov. rudarjev v Velenju, ki nam dolguje 500 Dinarjev na naročnini.

One, ki smo jim za enkrat ustavili samo polovico naročenih izvodov opozarjamo, da ako do prihodnje številke ne poravnajo zaostalo naročnino jim bomo ustavili list popolnoma.

KOVINARSKA STROKA.

II. DRŽAVNI KONGRES KOVINARJEV JUGOSLAVIJE.

Za II. redni državni kongres kovinarjev, ki se bo vršil v dneh 25., 26. in 27. decembra t. l. v Zagrebu je določen naslednji dnevni red:

1. Otvoritev kongresa.
2. Volitev verifikacijskega odbora.
3. Konstituiranje kongresa.
4. Poročilo uprave o celokupnem delu, referent s. Braččinac.
5. Edinstvo Saveza, referent s. M. Obradovič.
6. Projekt novih pravil, referent s. J. Golmajer.
7. Projekt novega pravilnika, referent s. K. Jankovič.
8. Stavkovna in tarfina politika, referent s. F. Svetek.
9. Volitev predsedstva in kontrole.
10. Socialna zakonodaja, referent s. M. Obradovič.
11. Savezno glasilo, referent A. Kunšič.
12. Volitev delegatov za splošni strokovni kongres.
13. Penzijski fond, referent s. J. Keleman.
14. Razno.

Opozarjamo vse podružnične odbore, da izročijo osnutke pravil in pravilnika, ki smo jih že razposlali in pa resolucij, ki jih bomo še razposlali izvoljenim delegatom, da jih prinesejo s seboj na kongres. Seveda je treba to še vse preje predebatirati na odborovih sejah in članskih sestankih.

Pravico do delegatov bodo imele podružnice, ki štejejo nad 50 članov in sicer za prvih 100 enega in za vsakih nadaljnjih 200 zopet po enega.

Razpredelba se vrši na podlagi obračunov zadnjih treh mesecev in sicer imajo pravico:

Podružnice: Jesenice 4 delegate; Ljubljana 2 del.; Celje 2 del.; Javornik 2 del.; Dobrava 1 del.; Štore 1 del.; Guštanj 1 del.; Tezno 2 del.; Kamnik 2 del.; Muta 1 del.; Litija 1 del.; Lesce 1 delegata.

Vse te delegate naj se voli na članskih sestankih. Imena izvoljenih delegatov naj se sporoči do 20. t. m. na podpisano tajništvo. Priloži naj se tudi pooblastilo, podpisano od predsednika in tajnika podružnice.

Podružnice, ki svoje predloge k pravilom in pravilniku še niso poslale naj to takoj store. Centralno tajništvo ODK.

KEMIČNA STROKA.

Osrednje društvo kemičnih delavcev je priredilo prošli teden več shodov in predavanj.

Med njimi naj bo omenjeno predavanje v Rušah, ki se je vršilo 3. t. m. v restavraciji Novak. Predavanja se je polnoštevilno udeležilo delavstvo zaposleno v tovarni dušika. Predaval je sodr. Petejan iz Maribora o važnosti socialne zakonodaje. Istega dne se je tudi vršil strokovni shod papirniških delavcev v Prevaljah. Poročal je sodr. Rejc o važnosti organizacije in v splošnem položaju delavstva Jugoslavije. Nadalje se je izvedlo v tovarni papirja mezdno gibanje pri katerim je doseglo tamošnje delavstvo 35% povzvišanja na dosedanje mezde. Da se je mezdno gibanje izvedlo z uspehom se je zahvaliti edino vstrajnosti organiziranega delavstva.

Da se poslovanje organizacije izpopolni in ojači je sklenila podružnica kem. delavcev v Mariboru dne 4. t. m. naslednje: Vse organizirano delavstvo zaposleno pri tvrdki Svaty ter tvornici mila in mestne plinarne pozivljamo: 1. Da vsaki član plačuje redno svoje tedenske prispevke in sicer za vsaki mesec od 1 do tretjega tozadevnega izvoljenim oziroma pooblaščenim podlagajnikom. 2. Da podlagajniki točno obračunavajo glavnemu blagajniku podružnice in to do šestega vsakega meseca. 3. Da vsakega člana, ki bi se ne ravnal po tem sklepu ozi. da bi namenoma zaostajal s svojimi obveznimi prispevki, kaznuje ozi. ukini članke pravice kakor to predvideva pravilnik osrednjega društva. Izvzeti so samo slučajni bolezni, brezposelnosti in bedno stanje, ki ga pa more ugotoviti podružnični odbor. 4. V bodoče se bodo na vsakem mesečnem zborovanju javno prečitali oni, ki redno plačujejo svoje prispevke, ter ožigosalo one, ki zaostajajo ali hočejo namenoma škodovati podružnici.

Ker je v interesu članstva samega upamo, da se ne bodo našli ljudje nad katerimi se bo moralo po zgorajšnji točki postopati.

USNJARSKA STROKA.

Usnjarsko in čevljiarsko delavstvo Slovenije preživlja zadnje mesece vsled krize, v kateri se nahaja usnjarska in čevljiarska industrija jako kritične čase. Ko je pred enim mesecem pomočnik finančnega ministra gospod Plavčič na umeten način začel dvigati našo valuto, so začele v splošnem cene padati. Kapitalistično časopisje je na dolgo in široko pisalo kaj nas vse čaka, kake dolge čase bomo še preživljali. Marsikdo je živel v nadi, da mu bodo sedaj začeli leteti pečen golobi v usta, vsaj posnemalo se je tako iz buržuaznih listov. Ali zmota ni izostala. Namesto golobov pa smo dobili industrijsko krizo. Posebno prizadeta je bila v tej krizi usnjarska in čevljiarska industrija posledico te krize niso nosili le industrijalci, največji del nosi seveda uboga delavna para. Delo v usnjarski stroki se je skrajšalo na 3 do 4 ure dnevno, mnogo delavstva je tudi odpuščenega. Poleg itak nizkih plač pa še ta ndarec bi lahko si vsakdo predstavlja v kakem gospodarskem položaju se nahaja usnjarsko in čevljiarsko delavstvo. Z vsem tem pa tovarnarji in podjetniki omenjene industrije nikakor niso zadovoljni z bedo v kateri se to delavstvo nahaja, oni hočejo še več. Nameravali so s pomočjo vlade pritisniti na delavstvo, da pristane še na znižanje mezd. Mnogo je takih, ki so celo s silo odrgali itak bore kraljarje.

Kakor rečeno, ni to umetno dviganje naše valute popolnoma nič koristilo delavnemu ljudstvu, marveč ga je na mnogih krajih jako oškodovalo. Danes naša valuta pada in cene se dvigajo ali kriza se še ni podela. Da se kriza še nekoliko poslabša je naš vrli socialni minister gospod Žerjav privlekl podjetnikom podaljšanje delavnega časa na devet, da celo na 10 ur. Na eni strani brezposelnost na drugi strani podaljšanje delavnega časa iz tega je jasno razvidno kako nesmiselno se ved' resort ministrstva za socialno politiko. Namesto da bi minister socialne politike gledal ubiti žiti brezposelnost je le še podpiral z raznimi protidelavskimi odredbami.

Naloga naša je, da odločno stopimo v obrambo proti tej brezvestni gonji. Če pa hočemo vse to dobro izvesti moramo vzlic krizi in težkočami v katerih se nahajamo, popustiti vso mržnjo napram svoji strokovni organizaciji. Treba bo izbrebiti vse demagoge kateri se po eni strani podjetnikom priljubijo, po drugi pa vede ali nevedé podirajo organizacijo in ne voditelje. Da s tem škodujemo edino delavstvu in njegovim organizacijam je samo ob sebi umljivo. Ti ljudje se radi ponašajo kaj so za organizacijo vse storili, pa niti prispevkov ne plačujejo, vrhu tega pa še druge pregovarjajo, da naj bi jih ne plačali. Treba je previdnosti, da se takim demagogom ne nasede. Ne bo dolgo ko se bodo ljudje sami sebe razkrinkali. V boj za resnico in pravico.

RUDARSKA STROKA.

Kolektivna pogodba. Na podlagi delavskih zahtev vloženih po Uniji rudarjev v Zagorju, se je vršila dne 6. decembra t. l. mezdna razprava ozi. mezna regulacija med rudarji in lastniki svinčenih rudnikov v Mežici, ki je končala naslednje:

Rudarjem prve kategorije se zvišajo plače na 100 kron, rudarjem druge kat. na 90 kron, rudarjem tretje kat. na 77 K in rudarjem četrte kat. na 57 K dnevno. Delavci prve, druge in tretje kategorije dobijo draginjske doklade v znesku 30 kron 40 vin., one osebe pa, ki spadajo v četrto kat. pa 14 kron dnevno. Poleg delavnih oseb dobe še draginjsko doklado tudi ostali družinski člani à 13 kron 30 vin., če družina ne presega ženo in 5 otrok. Družinam, ki imajo več kot 5 otrok izplača podjetje za vsakega nadaljnjega le 7 kron 60 vinarjev. Poleg zgoraj navedenega dobe še oni družinski očetje z večjimi družinami, ki bi bili mogoče po sedanih regulacijah draginjskih doklad prikrašani, posebni draginjski dodatek v taki višini, da pokrije njihove prejšnje pretenke. Samski delavci dobe poleg zgoraj navedenega polovico gospodinjinskih draginjskih doklad to je, 6,65 kron dnevno. Pri povprečnem akordnem delu dobe delavci 30% nad temeljno plačo dotične kategorije v kateri se nahajajo. — Kvalificirani delavci bodo prejemali plače do 110 kron dnevno, to je temeljna plača, poleg tega so sodeležni zgoraj navedenih doklad. Vse druge določbe kakor nabavni prispevek, deputat, stanarina itd. ostanejo nadalje v veljavi kakor to predvidevalo prejšnje pogodbe.

Delavstvo je doseglo toliko, kolikršna je bila moč njegove organizacije. Ker je vsak delavski uspeh odvisen od moči organizacije, ne pozabite izreka: »V organizaciji je moč, kolikor moči toliko pravice«.

Donisi.

Prevalje. Dne 3. decembra t. l. se je vršil pri nas silajno obiskovni strokovni shod papirniških delavcev. Iztega dne smo obhajali tudi 3letnico obstoja podružnice Osrednjega društva kemičnih delavcev. Na zborovanju je poročal sodrug Rejc, tajnik Osrednjega društva. V svojem referatu je v jedrnatih besedah obrazložil pomen strokovnega pokreta orisal je delo ministra za socialno politiko dr. Žerjava po katerega krivdi se omalovažuje osebnosti delavnik. Omenil je, da se je buržuazija na račun delavskega razreda zopet nekoliko ojačila, ter skuša na vseh polih bodisi socialnem kakor gospodarskem potlačiti delavstvo v ozadije.

Razkrinkal je tudi demagoge, ki prihajajo iz raznih neodvisnih, krščansko socialnih narodno socialnih in Žerjavovih, razdiralnih strokovnih organizacij. Nekaj od imenovanih imajo sicer tudi pri nas nastavljene past, toda iz njihove moke ne bo kruha, ker delavstvo dobro ve, da razdiralno delo ni nikdar koristilo, marveč škodovalo. Delavstvu kličemo bodi skala in na to skalo si sezidaj močne socialistične strokovne organizacije, ki so edino prave zaščitnice, kadar kapitalistični vulkani bruhaajo ogenj na težko priporjenje delavske pravice. Na čast 3letnega obstoja naše podružnice je delavstvo sklenilo zrtvovati prispevek ene ure na teden na oltar svoji organizaciji.

Spodnja Šiška. V Sp. Šiški nasproti pivovarne »Union« imamo sodarskega mojstra »Tišlerja«, ki je pred kratkim prevzel delo za pivovarno »Union« in s tem spravil v nevarnost precejšnje število sodarskih delavcev, ki so zaposleni v tej pivovarni.

Ta gospod »Tišler« zna svojo obrt pospeševati v svojo korist na prav umeten način!

Vposlenih ima 5 pomočnikov in 4 vajence. Dnevno delo začneja med 5. in 7. uro jutraj do 11. celo tudi do 1. ure ponoči. Torej vajenci pod 17. letom starosti naj puste svoje zdravo telo mojstru, ki jih uči in potem ko bodo izučeni ne bodo pravzaprav več mogli premikati svojega telesa.

»Tišler« ne mara organiziranega delavstva, brezumno pa želi veliko dela in si ga pridobiva od delavstva v pivovarni »Union«.

Onilcaba smrdi do neba in bo potreba nekaj ukreniti, da se odstrani smrad, ki zna okužiti še ostalo nenko delavstvo.

Inspekcija dela, seveda, če bi imela čas, bi lahko posvetila v hišo, koder vlada nered, ki krši zakonska določila in ki podpljuje ogenj reakcije, naperjene proti delavstvu.

Nismo pričakovali od ravnateljstva pivovarne, da bo na tak način naskočilo na svoje delavstvo, in ga skušalo eksistenčno oslabil, kakor je to v resnici storilo.

Do tega je moralo priti. Delavstvu smo vedno pripovedovali, da se kapitalisti v svojih dejanjih niti za las ne razločujejo vsled česar tudi pivovarno »Union« ne moremo postaviti na kako drugo stališče.

Tovarna po svoji velikosti z dnevom raste, tehnično se prav na lep način razvija in bo ena od najmodernejših v Jugoslaviji.

Kaipada, to je vse lepo in dobro, toda to ni lepo še manj pa koristno, če konstatiramo, da je tovarna nastala in se v toliki meri povzdignila samo na račun delavskih žuljev in konsumentov, od katerih lahko trdimo, da je 90% pivcev piva same delavstvo.

Podjetje se širi, in sicer v stvareh, ki so posebno namenjene samo obratovanju. Tovarna pa ni voljna sezidati delavskega stanovanja, akoravno vposnue povprečno 280 delavcev, po leti pa celo 350—380. Na ta način eksploatira tovarna delavstvo, ter išče revne med revnimi, da si osigura cenejšo delo.

Delavstvo se pa samo med seboj tepe in prereka ne, da bi spoznalo svojo duševno slabost, ki gre na korist velekapitala.

Bo prišel čas spoznanja, samo tedaj bode težje popravljeni nešteto storjenih grehov in napak.

Tezno pri Mariboru. Pri Splošni stavbeni družbi d. d. se dogajajo stvari, ki jih je treba ožigosati in če se to ne bo pomagalo bomo pa morali energično nastopiti. To podjetje sprejema vedno nove delavce v službo, zlasti profesionaliste in jih čez 8 ali 10 dni zopet odpušča z motivacijo, da so nezmožni ali pa, da ima zadosti profesionalistov. Pri tem pa plača te profesionaliste, kakor se podjetju zljubi in se ne drži kolektivne pogodbe. Čisto jasno je, da podjetje s tem drugega neče doseči, nego to, da zniža že zaposlenemu delavstvu plače in da razbije organizacijo.

Radi tega opozarjamo vse sodruge kovinarje, da naj ne iščejo dela v tem podjetju, dokler ne javimo, da je ta zadeva poravnana.

Zaposleno delavstvo pa opozarjamo, da se trdno sklene v svoji organizaciji, ter naj skrbi za to, da bo obiskalo vse sklicane sestanke in shode. S tistimi pa, ki mislijo, da je shod ali pa sestanek zabava, bomo pa tudi obračunali. Kar je pa najbolj potrebno je to, da stojite trdno za svojimi izvoljenimi zaupniki, kajti le tako pride zaupnik v podjetju do svoje veljave. Mogoče bo že v kratkem treba pokazati našo zavednost in moč! Zato Vas kličemo v boj za vašo korist!

Rogaška Slatina. V Rogški Slatini se vedno na škodo delavstvu kaj zgodi. Za časa sezije so prav pridno izkoriščali delavske sile, ko pa sezija mine, ne more gospoda mirovati in se trudi ubogemu ljudstvu resnico zakriti in ga speljati na tenek led.

Sedaj ko v Rogški Slatini vse spi, se je vladajoča klika izmislila sestaviti komisijo za pobijanje draginje. Izmišljeno — storjeno.

Komisija se je sestavila, ne vidimo pa nobenega zastopnika delavstva v njej. Pač pa same ljudi, ki so ob seziskem času bili prav pridni za svoj žep ne glede na to, ali je bila njihova žrtev kapitalist ali delavec in revež, ki niti toliko ni imel, da bi se preživel.

Ta gospoda je čutila potrebo sestavljati komisijo za pobijanje draginje, ali boljše rečeno, komisijo, ki bo maksimirala in postavljala na indeks svoje, za časa sezije še ne prodano blago, po oni ceni, kakor bo to njej najbolje ugajalo in koristilo.

To vse se godi pred očmi delavcev in kmetov, predvsem delavcev v Rogški Slatini, ki dobro poznajo svoje gospodarje. Delavstvo se je umaknilo volji trojice kapitalističnih apostolov, ki bodo komisijo izrabljali v popolnoma druge svrhe kod v svrhe za katere je namenjena. Zalostno dejstvo, da delavstvo v tej komisiji nima niti enega zastopnika, ki bi vsaj kontroliral delo ostalih članov komisije.

Mrtvilo in spanje, je slast neukemu ljudstvu, tako tudi delavstvo prezre vsakdanje dogodke ne da bi premišljevalo, kakšne posledice iz tega nastanejo.

Strokovna komisija, je na prošnjo Osrednjega društva živilskih delavcev v Ljubljani, vložila protest in zahtevala razpustitev komisije, ki ni bila voljena od ljudstva, temveč se je sestala po volji enega ali dveh gospodov.

Okraino glavarstvo v Ptujju na našo zahtevo še niti odgovorilo ni.

Radovedni smo v koliko ima župan Bizjak svoje prste v mes.

Stvar pa ne bomo pustili zaspati, ampak bomo nastopili z vsemi silami, da preprečimo samopaševanje ljudi, ki nimajo nobenih pravic, se postavljati ljudstvu na čelo in jih na tak ali podoben način varati in izkoriščati.

Delavstvo, ti ki trpiš, ti ki veš za delovanje teh ljudi, ti ki jih poznaš, ti ki si jim že neštetokrat naselilo, povzdignil svoj glas, upri se in z pametnim delom in treznim nastopom odstrani vsakega, ki ti ovira pošteno življenje.

Tvoj kruh in življenje je v tvojih rokah. (Spomni se zadnjih mezdnih pogajanj, ko si po svoji volji pogorelo.)

Zahtevajte pravico na podlagi samoodločevanja!

Razno.

**Ustanovitev državnega Saveza Industri-
ceev.** V Beogradu se je vršila pred kratkim kon-
ferenca vseh industrijskih zvez v državi, na ka-
teri je bila ustanovljena organizacija osrednjega
industrijskega saveza. Sprejet je bil pravilnik
osrednjega urada in proračun za prvo leto. Za
predsednika je bil izvoljen g. Bayloni, za namest-
nika pa g. Aleksander, predsednik Zveze Indus-
trijcev v Zagrebu, in še en član upravnega od-
bora Zveze industrijskih v Ljubljani. Za prvega
tajnika je bil izvoljen g. Turčin, za drugega pa
dr. Gregorčič. Savez bo pričel poslovati z novim
letom.

V Rimu so se vršila zadnje dni važna po-
gajanja med italijansko vlado in zastopniki ru-
ske trgovske misije. Pogajanja so se vršila tajno
in so vzbujala veliko pozornost, ker se jih je
udeleževal tudi Krasin, ki je prišel v ta namen
tajno iz Švice v glavno mesto Italije. Svoje ob-
čutke proti tem tajnim pogajanjem so prvi po-
kazali Francozi, ki se niso udeležili v Lausanni
večerje pri lordu Curzonu na čast Mussoliniju.
Večerji na so prisostvovali delegati vseh ostalih
zaveznikov države.

Laška vlada bo odredila v najkrajšem času
cenzuro nad časopisi, ker je baje dosegla površ-
nost laških listov svoj višek. Fašistovski listi po-
ročajo, da objavljajo listi neresnična poročila ali
pa povečujejo važnost dogodkov. Tako da ne
sme iti nič več naprej. Vse mora namreč priti
pod fašistovski klobuk.

Madžarski minister za notranje zadeve Ra-
kovszky je predložil 6. t. m. na seji narodne
skupščine zakonski načrt o zaščiti, ki vsebuje
skoro neverjetne barbarske predloge. Tako n.
pr. smejo oblasti izgnati iz države vsakega dr-
žavljanca, ki bo prišel navzkriž z državnimi pa-
ragrafi bodisi, da stremi po spremembi ustave,
bodisi da krši »ugled« države s tem, da žali tra-
dicijo države ali pa »patriotično čuvstvosvanje«.
Vrhu vsega sme vlada odpoklicati ob vsakem
času vsakega državljanca od 18. do 50. leta v
vojaško službovanje v »interesu države«. § 11.
zloglasnega zakonskega načrta dovoljuje tudi
cenzuro nad poštnim, brzojavnim in telefonskim
prometom. Na vsak način bo moral spregovoriti
o madžarskem belem terorju ves kulturni svet.

Proračun ameriških Zedinjenih držav za le-
to 1923. znaša 3.180.843.000 dolarjev za stroške
t. j. dve milijardi manj od stroškov tekočega leta.
Od teh stroškov gre 280.881.000 dolarjev za vo-
jno mornarico 259.552.000 dolarjev pa za voja-
štvo. Za vojno zračno brodogradnjo je določenih
12.781.000 dolarjev. Ogromne vsote gredo za pu-
ške, sablje in topove. Kako lepo bi se godilo lju-
dem, če bi izdali denar za humanitarne potre-
be in ne v morilne namene.

Nemški delavski časopisi pišejo o reakcio-
narnih elementih, kateri se potikajo po Bavar-
skem ter snujejo prevrat po Mussolinijevem
vzgladu. Na čelu tega gibanja so bivši cesarski
generali kakor Hindenburg, Luddendorff in dru-
gi. Listi pozivajo delavstvo, naj stoji na straži.

Zavezniki odbor strokovnjakov v Parizu
je dokončal svoje delo ter bo te dni razglasil,
kako se bo izvršila razdelitev dolga bivše av-
stro-ogrske monarhije med posameznimi državami,
ki so prevzele bivše avstro-ogrske ozemlje. Le-
pa reč, zdaj bomo plačevali še del dolga bivše
avstro-ogrske monarhije! Te dedščine prav goto-
vo ne bodo veselji naši davkoplačevalci.

Internacionalni mirovni kongres, ki se bo
vršil na poziv amsterdamske strokovne Interna-
cionalne od 10. do 15. t. m. bo od dosedanjih akcij
največja internacionalna akcija za svetovni mir.
Svoj prihod so doslej javile centrale iz Belgije,
Bolgarske, Danske, Nemčije, Francije, Madžar-
ske, Italije, Luksemburške, Nizozemske, Avstrije,
Poljske, Švedske, Španije. Potem 16 interna-
cionalnih strokovnih sekretariatov, nemška sindi-
kalna centrala iz Čekoslovaške, in centralni od-
bor ruskih sindikatov. Svoje sodelovanje je še
javila II. internacionala (London) in 6 priključe-
nih ji organizacij: dunajsko mednarodno sodelo-
vanje in 3 priključne ji organizacije, Internacio-
nalna združena zveza in 3 priključne ji organi-
zacije, delavska omladinska internacionala (Ber-
lin), internacionala socialistične mladine (Dunaj)
in slednjič še 12 Internacionalnih mirovni in
slučnih organizacij.

Abstinentno gibanje. V Celju se je že pred
par meseci ustanovil krožek abstinentne druž-
ne. Imeli smo v začetku 15 članov, kar pomeni
za naše, po alkoholu zastrupljeno prebivalstvo
silno veliko. Kljub maloštevilnemu članstvu naše
družine lahko ugotovimo velik moralni uspeh, ki
ga imamo v tem, da so se nešteti alkoholni ek-
cesi zmajali za najmanj 50%. Vsled tega dejstva
se je zmanjšal policijski aparat, kar pomeni manj
izdatkov za neproduktivno delo iz državne (ljud-
ske) blagajne. Najboljši agitatorji za abstinentno
gibanje so v našem mestu delavske žene.

Pri mednarodnem posojilu Avstriji sodelu-
jejo Anglija, Čekoslovaška in Francija z 22,2%,
Italija z 18,5%, Belgija s 5%, Švica in Španija z
2,9%. Agleski parlament je ravno 6. t. m. odobril
za avstrijsko posojilo 2.250.000 šterlingov, kar
znaša okoli 57 milijonov zlatih kron, švicarski
parlament pa vsoto v znesku 20 milijonov zlatih
kron v isti namen.

V Londonu je podpisal angleški kralj 6. t.
m. proglas, s katerim se naznanja uveljavljenje
ustave nove irske svobodne države. Podpisal je
tudi proglas, s katerim je imenoval poslanca Ne-
alija za generalnega gubernatorja Irske. Po ve-
steh iz Dublina se je izvršil čin proglasitve ob
popolnem miru.

Objave in zahvale.

Kovinarji Ljubljana! Odbor podružnice skli-
čuje vse člane na članski sestanek, ki se bo vršil
v nedeljo, dne 17. decembra 1922 v salonu re-
stavracije pri »Levu«, Gosposvetska cesta (na-
sproti Kolizeja) Na dnevnem redu je: 1. Pred-
logi k pravilom in pravilniku za državni kongres
kovinarjev. 2. Volitev delegatov. 3. Raznosterosti.
Dolžnost vsakega člana je, da se članskega se-
stanka zanesljivo udeleži! — Odbor.

Krajevna borza dela v Celju. Razglas
Glasom zakona o zaščiti delavcev (Ur. l. št. 74.
13. jul. 1922.) je okrožna strokovna komisija v
Celju na seji, dne 2 t. m. sklenila, da naj tajni-
štvo uraduje obenem kot krajevna borza dela in
sicer po § 106. citiranega zakona. Istočasno se
je odposlala prošnja na Osrednjo borzo dela v
Belgrad za ustanovitev drž. krajeve borze dela
v Celju po § 86. zakona o zaščiti delavcev. —
P. T. delodajalce se s tem obvešča, da imajo
upoštevati § 102 cit. zakona pri odslovlitvi delav-
cev ter § 103 pri nastanitvi inozemskih delav-
cev. Prijave in objave je pošiljati na: Krajevno
borzo dela v Celju.

V Celju se je ustanovila zadruga »Delavski
dom«. Član zadruge postane lahko vsaka oseba,
ali organizacija z enim ali več deleži. Pristopni-
na je 5 Din. Deleži so po 100 dinarjev, ki se lah-
ko odplačujejo v mesečnih obrokih. Vse dopise in
pošiljave je nasloviti na: »Delavski dom v Ce-
lju«, Vodnikova ulica 3.

Utrinki.

Izpori so kapitalistično protisredstvo
proti delavskim stankam.

Visoka kultura ne uspeva v revščini,
temveč je izraz blagostanja.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 12. decembra 1922.

Ameriški državni tajnik Hughes (izgovori
Hjusl) je započel velikopotezno akcijo, da se
postavi Amerika glede svetovne politike na
lastna tla, kakor ji je to deloma uspelo v go-
spodarstvu. Kakor smo že pisali, se snuje ne-
kaka ameriška zveza narodov. Prvi korak k temu
bo pomenjala konferenca srednjeameriških
držav, ki se sestane v kratkem in ki bo skle-
pala najprej o medsebojnem razsodišču, nadalje
o splošni razorožitvi in o načinu, kako naj se
prilegnejo zvezi države Južne Amerike. Ako se
akcija državnega tajnika Hughesa posreči, kar
je pričakovati, se sestane meseca marca prihod-
njega leta vseameriška konferenca v St. Jagu,
ki bo storila končni korak do popolne odcepitve
ameriškega političnega in gospodarskega življe-
nja od Evrope.

Navzlic temu pa se ameriški zastopniki na
orientalski konferenci v Lozanu vedno vneleje
udeležujejo razprav in so tako prišli iz opazo-
vanja k aktivnemu sodelovanju. Nastopajo pa
z ameriško odločnostjo in samozavestjo. Tako
so v eni zadnjih sej izjavili, da ne gre več upri-
zarjati novih preseljevanj narodov — kar se na-
naša na turško-grški spor. Ako in kadar se bo
v Evropi vršila kaka teritorialna izprememba,
bo Amerika nastopala tako, kakor odgovarja
današnji kulturi in civilizaciji. Pri tej priliki se
je pokazalo, kako zelo se zaveda Amerika svoje
neodvisne moči. Na vse klice za pomoč je od-
govorila, da bi se pač udeležovala pri obnovi
Evrope, zahteva pa od evropskih držav pred-
vsem, da spoštujejo svetovno kulturo in civil-
zacijo. Pač hude lekcija materi Evropi!

Nemiri v Evropi, Južni Afriki in Indiji so
stopili v ozadje, ker imajo evropske države do-
volj opravka z neurejenimi političnimi razme-
rami v Evropi sami in pa s popolnim razsulo
evropskega gospodarstva.

Na orientalski konferenci v Lozanu se ka-
žejo Turki še vedno nespravljive. To pa zlasti
še iz razloga, ker zapada Grška v vedno hujše
nemire. Neprestani spori med kraljem in vlado
ne dajo, da bi prišlo v deželi do reda. Po vsej
državi je silno naraslo republikansko gibanje.
Da še ni prišlo do popolnega razpada države, je
zasluga znanega državnika Venizelosa.

Kar najodločneje pa nastopajo na lozanski
konferenci Rusi, ki so še nadkrilili svoje samo-
zvestno nastopanje na genovski konferenci.

Z ozirom na resne zapletitve v reparacijs-
skem vprašanju se je sklicala v Londonu konfe-
renca antantnih ministrskih predsednikov. Kon-
ferenci predseduje angleški ministrski predse-
dnik Bonar Law. Razpravljali bodo predvsem o
nemških predlogih glede moratorija in zunanje-
ga posojila. Francoski zastopnik, ministrski pre-
sednik Poincare, je v imenu svoje vlade izjavil,
da so nemški predlogi nepopolni, ker ne vsebu-
jejo dovolj jamstev, niti ne govore o kontroli
in načrtu reparacijske komisije za stabilizacijo
nemške marke. Ker so Francozi ostro nastopili
proti nemškemu predlogom in ker so se fran-
coskemu stališču pridružili tudi Angleži, so vsi
ministrski predsedniki zavrnil nemške predloge.
Kakor se govori, bodo stavili Nemci nove pred-
loge, na podlagi katerih se morda posreči ure-
ditev reparacijskega vprašanja.

Italija že mora biti sita fašizma, ker se ga
ne more otresti. Toliko treznosti pa ima vendar,
da vsaj preklicuje vesti o nameravani zvezi med
italijanskimi in madžarskimi fašisti. Sicer pa
kaže razvoj italijanske politike drugo lice.

Navzlic gospodarskemu razsulu v Avstriji
prihajajo z Dunaja vesti, da so jele cene — pa-
diti. Kot razlog za to navajajo to, da je večina
tujcev — obteženih z bogato valuto — zapu-
stila Dunaj.

Na Poljskem se je vršila volitev novega
predsednika. Izvoljen je bil bivši minister Ne-
rutowicz (Narutowicz), ki je že prisegel. Povo-
dom njegove izvolitve je prišlo do burnih de-
monstracij napram osebi novega predsednika,
zlasti desničarski poslanci ga nočejo pripoznati.

Iz Rusije prihajajo vedno bolj žalostne in
obupne vesti. Gladovanju se je pridružilo še
propadanje prometa. Ruska vlada je na polovici
svojih železniških prog v izmeri nad 20.000 milj
ukinila ves promet, ker je zmanjkalo kuriva.
Kam vodi vse to?

Vladna kriza v Beogradu je priklpela do
vrhunca. Po mnenju vseh odločujočih politikov
tako stanje ne more več trajati 24 ur. Stari li-
jak Pašić to pot ni imel sreče. Hodil je na dvor
k avdiencam ter sprejemal in vračal mandat za
sestavo nove vlade. Pri tem se je pogajal z za-
stopniki posameznih strank, a na tako dvomljiv
način, da nihče ni vedel, pri čem da je. Tekom
6 dni, kar je bil Pašić designiran za sestavitelja
nove vlade, je politični položaj tako zamadel,
da se sedaj ni sam več ne izpozna. S tem ravn-
nanjem je hotel doseči, da bi radikalcem dobili
sami v roke državne vaje, češ, da so demo-
krati nezanesljivi. Demokrati pa jim niso šli na
led. Pašić je pozval v Beograd tudi klerikalnega
voditelja dr. Korošca in z njim razpravljati glede
vstopa klerikalcev v vlado. Dr. Korošec je iz-
javil, da bi bila njegova stranka pripravljena so-
delovati v novi vladi, ako se ji izpolni neka-
tere zahteve glede Slovenije.

V Slovenijo se je te dni vrnil znani klerik-
alni vodja in bivši avstrofil dr. Šusteršič. Start
volk je oblekel ovčjo kožo in se spokoril. Baje
ima tu še vedno prijatelje.

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).
Izdajatelj: France Svetek.
Odgovorni urednik:
Ivo Meznarič.